

Nr 260.

Av herr **Hallén**, om skrivelse till Kungl. Maj:t rörande vissa ändringar i förordningen angående antagande av släktnamn.

Den kungl. förordningen angående antagande av släktnamn av den 5 december 1901 avsåg bland annat beredande av skydd för innehavare av visst släktnamn mot dettas antagande av andra. Enligt denna förordning har den, som önskar utbyta sitt gamla namn mot ett nytt, att först skaffa prästbetyg samt, om han är omyndig, målsmans tillstånd, och till Konungens befallningshavande i det län, där han är kyrkoskriven, ingiva ansökan om namnändring, varvid han samtidigt har att insända 4 kronor. Finner länsstyrelsen det begärda namnet innebära ett tillägnande av egenartat namn, som redan bäres av någon släkt eller som eljest kan antagas behöva skyddas, skall ansökan omedelbart avslås. I annat fall låter länsstyrelsen i Post- och Inrikes Tidningar och en ortstidning införa kungörelse om den begärda namnändringen, varvid eventuella klagomål skola avgivas inom 60 dagar. Ingivas inga sådana, kan ansökan bifallas, varvid sökanden har att lösa utslaget med 3 kronor.

Detta tillvägagångssätt torde emellertid kunna sägas vara ganska otillfredsställande. Namnändring blir en både besvärlig och för småfolket dyr procedur. Sju kronor skär ett djupt hål i en arbetares veckolön. Lagens dubbla syfte att dels bereda ett effektivt namnskydd, dels ock att förenkla och underlätta namnbyte kan på detta sätt näppeligen uppnås. Vid 1913 års riksdag föreslog ock herr Helge Bäckström i en motion nr 19 i första kammaren en utredning i syfte att göra skyddet för förut antaget släktnamn mera effektivt. Motionen bifölls av första kammaren och tillstyrktes enhälligt av andra kammarens första tillfälliga utskott, men blev av andra kammaren avslagen utan votering. I debatten i nämnda kammare framhölls, att redan nu vore proceduren vid namnändring så pass vidlyftig, att ytterligare skärpningar för namn-

skyddets skull kunde anses opåkallade. Men just sagda omständighet, nämligen svårigheten att antaga nytt namn, är ju på samma gång ett argument för att denna förordning får undergå en ändring i syfte att uppmuntra till namnändring i stället för att avskräcka därifrån. Att den stora mängden av s. k. kollektivnamn väsentligen nedbringas innebär många praktiska fördelar av olika slag.

De många på -son slutande eller eljest ständigt återkommande namnen äro en ständig källa till misstag och onödigt besvär både i enskilda livet samt för sockenbokföring, för mantalsskrivning, för polisen och flera andra myndigheter, vilka redan därförutan ha tillräckligt tung arbetsbörda. Ej minst bör man härvid tänka på de nya pensionsnämnderna.

Det kan alltså näppeligen bestridas, att åtskilliga brister vidlåda den nuvarande kungl. förordningen i denna fråga. Vid sistlidna riksdag framhölls av herr Carl Persson i Stallerhult att, ehuru riksdagen begärt utredning och lagförslag i frågan, likväl Kungl. Maj:t utfärdade förordningen på administrativ väg. Hade ej så skett hade den säkert blivit bekvämare för namnbyte. Det berättigade skydd, som egenartade släktnamn böra få åtnjuta, blir dessutom tämligen illusoriskt, enär de, som här hava intressen att bevaka, förutsättas antingen skola bo i samma bygd eller åtminstone län som sökanden till namnändringen eller ock att de dagligen läsa Post- och Inrikes Tidningar, den ena förut-sättningen lika problematisk som den andra. Också nödgas många låta någon namnbyrå eller dylik institution hålla uppsikt om någon vill antaga deras namn, men detta kräver kostnad.

För att undgå alla dessa olägenheter kunde man tänka sig ungefär följande anordning: Befogenheten att avgöra frågor om namnskydd och namnombyten överflyttas från länsstyrelserna och centraliseras hos något ämbetsverk, förslagsvis statistiska centralbyrån eller patent- och registreringsverket. En registreringsbyrå inrättas, där anmälan om namnskydd kunde ingivas av den, som kan göra skäligen anspråk därpå, t. ex. i fråga om gamla historiska eller sällsynta och egenartade eller annars i allmänhet mindre förekommande släktnamn. För en dylik »namnförsäkring» kunde, om så funnes skäligen, bestämmas en viss avgift. Till denna byrå hade då de personer att vända sig, som önska utbyta t. ex. något av de kollektiva son-namnen mot något annat. Vore då ej skydd begärt för det ifrågasatta nya namnet, så borde det begärda namnutbytet utan vidare kunna beviljas antingen och helst gratis eller i värsta fall mot någon mindre avgift, dock långt understigande den summa, som nu skall erläggas vid dylik ansökans beviljande. Gent-

emot de farhågor för stegrade statskostnader för en dylik anordning, som framfördes vid frågans behandling i andra kammaren förlidet år, kan anföras, dels att en dylik registreringsbyrå ej torde få en så oerhört stor arbetsbörda, dels att genom de nämnda skäligena avgifterna av dem som anlita byrån, särskilt i syfte att skydda sina namn, det allmännas kostnader kunde helt överflödiggöras eller åtminstone väsentligt nedbringas.

På grund av det anförda får jag därför föreslå,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda, i vad avseende kungl. förordningen av den 5 december 1901 angående antagande av släktnamn må omändras i syfte att väsentligt underlätta och förenkla förfarandet vid antagande av släktnamn, dels göra namnskyddet mer praktiskt och verksamt, ävensom för riksdagen framlägga utredningens resultat i form av lagförslag.

Stockholm den 5 februari 1914.

Harald Hallén.
